

Боднар Олександр
канд. біол. наук
Керничний Сергій
канд. вет. наук, доцент
Бетлінська Тамара
асистент

Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ БІОСТИМУЛЯТОРІВ ПРИ АКУШЕРСЬКІЙ ПАТОЛОГІЇ У КОРІВ

Ліквідація неплідності корів і телиць, вдосконалення методів регуляції та відтворення їх статевих функцій залишається актуальною проблемою ветеринарної медицини [1]. Відомо, що виникнення запальних процесів в геніталіях та молочній залозі, розвиток функціональних розладів статевих функцій у корів проходить на фоні зниження імунобіологічної резистентності їх організму, порушенні нейроендокринної регуляції [2]. Для відновлення гомеостазу організму хворого, стимуляції процесів асиміляції, зниження інтенсивності катаболічних процесів у медицині з успіхом використовують препарати виготовлених з органів та тканин, які при правильному застосуванні не проявляють токсичної дії, не акумулюються в організмі, мають широкий спектр терапевтичного впливу. Біопрепарати підвищують активність тканинних ферментів, нормалізують трофічні процеси, сприяють відновленню обміну речовин як в нормі, так і при різних патологічних процесах [2 - 4].

Метою нашої роботи було вивчити причини поширення, клінічні прояви захворювань акушерської, гінекологічної патології та хвороб молочної залози у Подільському регіоні Хмельниччини; на основі існуючих схем лікування вдосконалити та розробити нові методи терапії неплідних корів і телиць.

Матеріал і методи досліджень. Тканинні препарати (екстракти) виготовляли за методом академіка Філатова. Матеріалом для їх виготовлення служили органи і тканини великої рогатої худоби (селезінка, тимус, печінка, плацента, плоди 3–5 міс. віку). Видонеспецифічну сироватку (ВНС) отримували після забою від клінічно-здорових корів 3–4 річного віку з господарств благополучних щодо інфекційних та інвазійних захворювань. За добу до забою у корів–донорів відбирали 3–4 л крові, що сприяло активзації їх гемопоезу та накопиченню у крові біологічно активних речовин (гемактивинів), «омолодженню» клітинного та біохімічного складу крові. Препарат АСД-ф-2 готували у 4-5% концентрації на ізотонічному розчині NaCl або на 0,5–1% розчині новокаїну, який ін'єктували підшкірно або внутрішньоаортально та інтраартеріально (у внутрішню здухвину артерію). Олійну емульсію препарату АСД-ф-2 готували на основі комплексних вітамінних препаратів (тривіт, тетравіт, урзовіт), який ін'єктували підшкірно або внутрішньом'язово. АСД-ф-3 застосовували внутрішньопіхвово у вигляді 10%-го розчину на риб'ячому жирі чи соняшниковій олії. У піхву біостимулятор вводили підігрітим за допомогою полістиролового катетера з'єднаного з 50 мл шприцом.

Результати досліджень. Впродовж проведення експериментальних досліджень було обстежено 268 корів, серед яких було виявлено 252 неплідних з діагнозом (гол/%):

– гострий ендометрит	58/23
– хронічний ендометрит	50/20
– персистентне жовте тіло	28/11

– кіста яєчника	38/15
– гіпофункція яєчника (на фоні атрофії та склерозу залози)	43/17
– вагініт	20/8
– не виявленої етіології	15/6

На частку патології молочної залози припадало 15%, яка в основному проявлялася запальними процесами. Нами було виявлено прямий кореляційний зв'язок між частотою виникнення у корів післяотельних ускладнень та маститу.

Групі корів з діагнозом гострий післяродовий ендометрит поряд з етіотропним та симптоматичним лікуванням застосовували внутрішньоаортальні (-артеріальні) ін'єкції 5% розчину АСД-ф-2, що дозволило на 18% підвищити ефективність лікування та на 3,5 доби скоротити його термін.

Застосування розчину та емульсії АСД-ф-2 підшкірно (внутрішньом'язово) неплодним коровам з функціональними розладами яєчників відновило статеву циклічність у 35%, з яких 55% завагітніли. Внутрішньом'язове застосування емульсії препарату АСД-ф-2 в комплексній терапії функціональних розладів гонад сприяло скорочення терміну лікування в середньому на 6,5 доби та підвищення його ефективності.

Коровам з персистентним жовтим тілом яєчника триразово застосовували ВНС у наростаючих дозах, після чого вводили 2 мл «броестрофану», що індукувало статеву охоту у 100% самок, 90% з яких завагітніло. Слід відзначити, що застосування «броестрофану» без серотерапії забезпечило прояв охоти лише у 90% корів, з яких завагітніло 80%.

Ефективність застосування УФОК при лікуванні неплодних корів майже не відрізнялась від застосування ВНС, проте опромінення та зберігання крові було менш технологічним.

У більшості корів з гнійним ендометритом спостерігався вагініт, що спричинявся дією на слизову оболонку піхви збудників та токсинів ексудату з матки. Таким тваринам після завершення масажу матки в піхву вводили 10%-ий олійний розчин АСД-ф-3 у дозі 50 мл, що в поєднанні з протиендометритною терапією забезпечило максимальний лікувальний ефект. Вже через 36 годин після першого вливання препарату зникали запальні ознаки (почервоніння, ексудація, висипи), а його друге введення через 48 годин, як правило, було останнім.

Таким чином, запропоноване застосування біостимуляторів підвищує ефективність етіотропної та гормональної терапії корів із запальними процесами в геніталіях, прискорює відновлення їх статевої циклічності та забезпечує високий рівень запліднення.

Список використаних джерел

1. Яблонський В.А. Проблема відтворення тварин: стан і перспективи. *Вісник БДАУ*. 2008. Вип. 57. С. 169-173.
2. Керничний С.П. Патогенетичне обґрунтування лікування корів, хворих на хронічний гнійно-катаральний ендометрит: автореф. дис. ... канд. вет. наук: 16.00.07. Київ, 2008. 19 с.
3. Желавський М. М., Боднар О. О., Захарова Т. В., Шунін І. М. Сучасні підходи щодо застосування імуномодуляторів у клінічній ветеринарній практиці. *Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: зб. наукових праць*. Випуск 30. Ч. 2 (Ветеринарні науки). Харків, 2015. С. 69-73.76.
4. Боднар О., Захарова Т., Боднар О. Застосування біостимуляторів при лікуванні корів з гінекологічною патологією *Аграрна наука та освіта Поділля: зб. наук. праць*

*міжн. наук. - практ. конф. Ч.1. (14-16 березня 2017 р., м. Кам'янець-Подільський),
Тернопіль : Крок, 2017. С. 315-317.*

Боднар Олександр
канд. біол. наук, доцент
Желавський Микола
д-р вет. наук, професор
Керничний Сергій
канд. вет. наук, доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна

КОРЕЛЯЦІЙНИЙ АНАЛІЗ ІМУНОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ОРГАНІЗМУ КОРІВ ЗА ПІСЛЯОТЕЛЬНОГО ЕНДОМЕТРИТУ

Акушерська патологія, серед якої ендометрит є найбільш поширеною формою прояву, є головною причиною безпліддя та вибраковування високопродуктивних корів. Якісний ріст лабораторних досліджень, впровадження у ветеринарну діагностику сучасних біохімічних, імунологічних, мікробіологічних та інших тестів, дозволяє виявити нові аспекти виникнення та перебігу післяродових ускладнень, доповнити уяву про складний патогенетичний ланцюг розвитку ендометриту у корів [1, 2].

Загально відомо, що продукти, які виробляються в репродуктивних органах активно впливають на імунний статус організму ссавців. Так, під час вагітності та раннього післяпологового періоду змінюється як кількісний, так і якісний склад імунокомпетентних клітин периферичної крові самок. Імунні розлади супроводжують розвиток різноманітних патологій в статевих органах самиць як запального, так і дистрофічного характеру. Тому, якщо раніше науковці в основному лише констатували імунологічні порушення, то нині - вивчають механізми їх розвитку із встановленням безпосереднього дефекту в системі захисту організму, визначають можливість їх активної корекції та профілактики. На сьогодні остаточно не з'ясованими залишаються питання виникнення та розвитку імунних порушень як при фізіологічному, так і ускладненому пуерперії у корів, можливостях імунокорекції їх організму, не вирішені питання імунореабілітації перехворівших самок та ін. [1-4].

Вище зазначене свідчить про актуальність проблеми вивчення механізмів імунного захисту організму самиць в залежності від фізіологічного стану, гормонального фону, стану органів репродукції, дії патогенних чинників тощо.

Метою досліджень було виявити кореляційну залежність між показниками імунокомпетентних клітин венозної крові корів при післяродовому гнійно-катаральному ендометриті.

Дослідження проводилися протягом 2015-2018 років у науково-дослідній лабораторії імунології відтворення ссавців ПДАТУ, молочних господарствах Хмельницької області. Лабораторні тестування проводили за розробленою імунологічною тест-картою [3-5].